

SPRIEVODCA FACILITÁTORA

METODIKY AFLATOUN

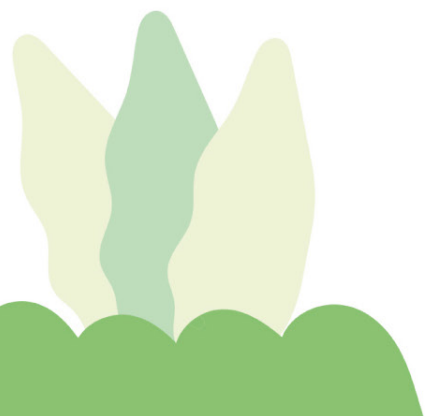
Spolufinancovaný
Európskou úniou

SPRIEVODCA FACILITÁTORA

METODIKY AFLATOŤUN

Spolufinancovaný
Európskou úniou

POĎAKOVANIE

Ďakujeme všetkým, ktorí prispeli k vypracovaniu tejto príručky: členom tímu Aflatoun, študentom, učiteľom, školiteľom, prekladateľom, dizajnérom, ilustrátorom, našim partnerským organizáciám, vláde a sponzorom.

Organizácie zodpovedné za vývoj učebných osnov:

Aflatoun International

Nadácia otvorenej spoločnosti Bratislava / Open Society Foundation / NOS-OSF

Škola dokorán – Wide Open School, n. o.

Pomoč deci (CYSO)

Tím zodpovedný za dizajn a grafickú úpravu:

Roopkatha Ray Krishnan (vedúca dizajnu), Peter Bernáth, Farheen Bano

Odmietnutie zodpovednosti:

Podpora Európskej komisie na vydanie tejto publikácie neznamena podporu jej obsahu, ktorý vyjadruje len názory autorov, a Komisia nenesie zodpovednosť za akékoľvek použitie informácií v nej obsiahnutých.

**Spolufinancovaný
Európskou úniou**

Vážený facilitátor,

táto príručka je vaším sprievodcom, ktorý vám pomôže pochopiť tipy, triky a techniky na riadenie aktivít v triede. Pozostáva z jasných a jednoduchých vysvetlení, ktoré vám pomôžu ľahko facilitovať obsah v akomkoľvek prostredí a vo väčšine podmienok. Príručka obsahuje zaujímavé nápady a zdroje na zostavenie efektívnych hodín na realizáciu workshopov, ktoré by mohli viesť k lepším výsledkom vzdelávania.

Úlohou vás ako facilitátora by malo byť skôr byť sprievodcom v pozadí než mudrcom na pódiu. V centre vzdelávacieho procesu by mali byť vždy tí, ktorí sa učia.

Používaním tejto príručky a prácou s ňou môžete výrazne zlepšiť interakciu medzi vami a vašimi študentmi. To však bude možné len vďaka vašej predchádzajúcej príprave a plánovaniu.

Príručka obsahuje aj zdroje, ktoré si môžete prečítať alebo pozrieť, aby ste si rozširovali vaše vlastné poznatky.

Projekt Erasmus+ a jeho význam pre národné vzdelávacie osnovy (Slovensko)

Slovenské školy sa pri vzdelávaní v oblasti finančnej gramotnosti riadia Národným štandardom finančnej gramotnosti, ktorý popisuje minimálne požiadavky na finančné, ekonomické a právne vzdelávanie žiakov. Väčšina škôl však neinovuje svoje učebné osnovy, ani nevyužíva služby a odbornosť iných inštitúcií pri výučbe finančnej gramotnosti.

V štúdiu PISA 2018 dosiahlo Slovensko vo finančnej gramotnosti nižšie skóre ako priemer zúčastnených krajín OECD. Prieskumy ukázali, že úroveň vedomostí slovenskej populácie v tejto oblasti je jedna z najnižších v EÚ a 34,7 % žiakov nevie riešiť problémy súvisiace s financiami. Podľa Národnej banky Slovenska patrí Slovenská republika do skupiny krajín, v ktorých žiaci zo sociálne slabšieho prostredia dosahujú výrazne horšie výsledky v oblasti zručností v oblasti finančnej gramotnosti. Nízka finančná gramotnosť mladých ľudí predstavuje obrovský problém najmä preto, že o niekoľko rokov budú dospelými ľuďmi, ktorí začnú robiť svoje prvé finančné rozhodnutia, ktoré môžu mať zásadný vplyv na ich život.

Ministerstvo školstva SR odporúča, aby sa finančná gramotnosť vyučovala už od materskej školy. V záväznom dokumente na usmerňovanie výchovy a vzdelávania – Sprievodca školským rokom – odporúča realizovať program Aflatoun na výučbu finančnej gramotnosti detí. Tento program spája finančnú gramotnosť so sociálnou gramotnosťou a udržateľnosťou – všetky tieto témy sú dôležité pre každého, ale najmä pre ľudí zo sociálne znevýhodneného prostredia marginalizovaných rómskych komunít.

VY AKO FACILITÁTOR

Vaše zodpovednosti:

- Zasiahnite, keď sa diskusia začne trieštiť.
- Zabráňte uprednostňovaniu niektorých študentov a snažte sa zapájať všetkých v súlade s ich schopnosťami.
- Vyhodnoťte a zhrňte výsledky diskusií a rozhovorov.
- Na začiatku vždy zdôraznite cieľ stretnutia.
- Identifikujte šikanu a predchádzajte jej.

Vaše výzvy:

Budte pripravení, že môžete čeliť rôznym výzvam. Vždy je dobré uvedomovať si ich, aby ste sa na ne mohli lepšie pripraviť.

- Riadenie a starostlivosť o potreby skupiny.
- Spracovanie emocionálnych reakcií, najmä v období po pandémie COVID19.
- Zabezpečenie toho, aby študenti mali možnosť pracovať v skupinách aj individuálne.
- Iné úlohy a výzvy.

Základné rady pre triedu:

- Uistite sa, že váš hlas je jasný, hlasný a plný energie.
- Všade, kde je to možné, používajte moduláciu hlasu, aby ste vyjadrili dramatickosť príbehu.
- Uistite sa, že používate príklady, s ktorými sa študenti môžu stotožniť.
- Pochváľte žiakov za aktívnu účasť na aktivite.
- V prípade potreby preložte príklady do miestneho nárečia alebo iného jazyka, ktorý vaša skupina prevažne používa.
- Prejdite sa po triede a skontrolujte, či sa všetci aktívne zapájajú.
- Je dôležité mať napamäti, že stretnutie, ktoré vediete, je určené pre účastníkov. Nie ste tu na to, aby ste riešili problémy; ste tu na to, aby ste viedli skupinu k tomu, aby dospela k vlastným záverom.

Tipy na upútanie pozornosti skupiny:

Ak chcete znovu získať pozornosť skupiny, povedzte im: „Tí z vás, ktorí ma počujú, nech zdvihnú ruku.“ Tento vizuálny signál pritiahne pozornosť celej skupiny, a tak sa úroveň hluku postupne zníži. Prípadne môžete použiť zvukový signál a požiadať skupinu: „Tí z vás, ktorí ma počujú, prosím zatlieskajte raz“ a potom: „Tí z vás, ktorí ma počujú, prosím zatlieskajte dvakrát.“

Pozornosť skupiny dokážete upútať aj pomocou hudby. V závislosti od fázy stretnutia a dojmu, ktorý chcete zanechať alebo tónu, ktorý chcete udať, vyberte hudbu tak, aby upozornila na oznámenie alebo bod, ktorý chcete predniesť, alebo na niečo, čo chcete zdôrazniť.

ENERGIZÉRY NA POUŽITIE V TRIEDACH

Keď máte pocit, že energia triedy klesá, môžete použiť nasledujúce prostriedky na prelomenie ľadu/energizéry.

Aktivita 1: Oceňujte svojho suseda

Usporiadajte triedu do kruhu, pričom jedna osoba bude stáť uprostred a všetci ostatní budú sedieť na stoličkách. Osoba v strede povie vetu typu: „Mám rád/rada svojho suseda, pretože má na sebe modré (doplňte akýkoľvek opis/predmet, ktorý sa vám páči).“

Potom všetci v kruhu, ktorí majú modré oblečenie, vstanú a prejdú okolo kruhu, aby našli voľnú stoličku. Osoba, ktorá nenájde stoličku na sedenie, zostane v strede a stane sa ďalším vyvolávačom. Môžete použiť aj iné opisné príklady, napríklad: „Mám rád/rada svojho suseda, pretože má hnedé vlasy.“

Aktivita 2: Tik Tok výzva

Vaši študenti možno poznajú výzvu z Tik Tok-u „Put a finger down/Pokrčte prst...“. Toto je osobná variácia tejto výzvy.

Nechajte všetkých sedieť v kruhu alebo tak blízko, aby dobre počuli. Povedzte im, aby zdvihli všetkých 10 prstov. Začnite tým, že poviete jednu pravdivú skutočnosť o sebe, napr: „Ak máte hnedé oči, pokrčte prst.“ alebo „Pokrčte prst, ak máte radi letné prázdniny.“

Potom žiaci, ktorí majú modré oči alebo majú radi letné prázdniny, dajú jeden prst dole. Takto budete pokračovať dookola, pričom každý sa podelí o jeden fakt o sebe, kým niekomu „nedôjdu“ všetky prsty. Je lepšie pokúsiť sa použiť menej zjavné, jedinečné fakty o sebe, pretože je šanca, že viac ľudí bude musieť pokrčiť prst, ak sa dokážu stotožniť s vašou skutočnosťou. Vyhráva ten, ktorému ako prvému „dôjdu prsty“!

Aktivita 3: Reťaz mien

Nastrihajte toľko dlhých pásov papiera, koľko máte študentov v skupine. Každý z nich napíše svoje meno na kúsok papiera (môže ho aj ozdobiť). Keď sú všetci hotoví, nechajte ich prísť k vám a pomôžte im vytvoriť články reťaze. Prilepte jeden článok k druhému a vytvorte jednu dlhú reťaz s menami. Povedzte im, že každý z nás je jedinečný a výnimočný, ale spoločnou prácou môžeme vytvoriť úžasné a zábavné veci.

Túto reťaz môžete použiť na výzdobu steny v triede. A prečo nemať jeden z článkov s názvom Aflatoun? Takto si žiaci budú spájať tímovú prácu a tvorivosť s kreslenou postavičkou.

Aktivita 4: Prepojte to

Vytvorte tímy s dvoma alebo troma hráčmi. Každý tím má k dispozícii papier a ceruzku. Moderátor oznámi tému alebo námet hry a nastaví časovač na päť minút. Každý tím sa na začiatku pokúsi spojiť čo najviac príbuzných slov podľa vlastného výberu. Aby sa slovo spojilo, písmeno, ktoré sa nachádza v predchádzajúcom slove, musí byť začiatočným písmenom v nasledujúcom slove.

Napríklad pri téme o vlastnostiach Zeme môžu byť slová jaskyňa, sopka, oblúk, kopec, priesmyk, bažina, hora atď. Príkladom pre tému zvierat by mohli byť slová ovca, prasa, leguán, tritón,

veľryba atď. Po uplynutí času sa každý tím podelí o svoju reťaz s ostatnými tímami. Ak bolo dodržané pravidlo spájania, získajú za každé slovo jeden bod. Víťazom sa stáva tím s najväčším počtom bodov alebo prepojených slov.

Aktivita 5: Povedz slovo

Všetci hráči sedia v kruhu s vlastným papierom a ceruzkou. Hra sa začína tak, že každý hráč napíše do stredu svojho papiera slovo (tému si vyberiete podľa toho, čo je téma vášho stretnutia). Každý odovzdá svoj papier hráčovi naľavo. Tento hráč slovo prečíta a pridá ďalšie slovo v snahe vytvoriť vetu. Takto pokračujte určitý počet odovzdaní alebo kým papiere neobídu celý kruh. Hráči môžu použiť značku na úpravu a pridať slovo medzi ostatné. Hráči môžu k slovu pridať aj predponu alebo príponu. Na konci prečítajte vety a nechajte hráčov hlasovať za najvtipnejšiu vetu.

Aktivita 6: 15 sekúnd

Požiadajte študentov, aby si sadli do kruhu. Vyberte otázku a každého študenta na ňu nechajte odpovedať. Majú na to však len 15 sekúnd! Nikto iný by nemal hovoriť počas času niekoho iného. Časovač môže odčítat čas, ak sa dotýčný zastaví príliš skoro. Inak však nech je ticho.

Príklady otázok:

- Aké je tvoje obľúbené jedlo?
- Akú najhoršiu cestu a kedy si absolvoval/a?
- Čo ťa najviac baví a prečo? Povedz nám o tvojom obľúbenom koníčku.
- Koho najviac obdivuješ a prečo?
- Ktoré miesto by si chcel/a navštíviť, keby si mal/a možnosť, a prečo?
- Keby si si mohol/mohla vybrať rozhovor s kýmkoľvek na svete, kto by to bol a prečo?

Môžete vymyslieť mnoho ďalších otázok a spestriť aktivitu zameraním sa na nejakú zaujímavú tému. Ak niektorým študentom nevyhovuje rozprávanie, môžete ich tiež nechať svoje odpovede nakresliť alebo zahrať.

Aktivita 7: Pozeranie so zatvorenými očami

Niekedy študenti trávajú mesiace a roky spolu v jednej triede bez toho, aby sa navzájom spoznali. Táto aktivita im pomôže zamerať sa na svojich rovesníkov a naučí ich nielen skutočne sa pozeráť na ľudí okolo seba, ale aj všímať si a oceňovať ich pozitíva a jedinečnosť.

Požiadajte študentov, aby si sadli do kruhu a zavreli oči. Keď jednému z nich poklepete na rameno, mali by opísať iného člena skupiny bez toho, aby povedali jeho meno. Mali by to urobiť čo najpresnejšie a hovoriť o tom, ako druhá osoba vyzerá, o jej zvláštnych vlastnostiach a o pozitívach jej osobnosti alebo talentoch. Ostatní by mali pozorne počúvať. Keď si myslia, že vedia, kto je opisovaný, môžu zdvihnúť ruky. Na váš pokyn všetci otvoria oči a hovoriaci povie, koho opisoval.

ENERGIZÉRY NA POUŽITIE V TRIEDACH

Presvedčiť študentov, aby vytvorili skupiny, môže byť niekedy pomerne náročná úloha. Všetci sme sa už stretli s podobnými situáciami. Každý z nás je iný. Niektorí ľudia radi pracujú v skupinách, zatiaľ čo iní radšej pracujú sami. Účasť na interaktívnom skupinovom školení môže byť pre niektorých ľudí najhoršou nočnou morou, preto je potrebné, aby sa cítili pohodlne a boli súčasťou skupiny.

Nižšie uvádzame niekoľko spôsobov, ako môžete rýchlo vytvoriť skupiny v triede:

1. Zoraďme sa

Požiadajte študentov, aby sa:

- zoradili podľa toho, v ktorom roku sa narodili (január na jednom konci, december na druhom)
- zoradili podľa výšky (najmenší na jednom konci, najvyšší na druhom konci).

2. Vytvorme klastre

Požiadajte žiakov, aby vytvorili skupiny podľa

- počtu súrodencov, ktorých majú
- farby ich košele/trička
- predmetov, ktoré sa im páčia

3. Použijeme rekvizity

- Použite vrecúško akýchkoľvek očíslovaných drobných predmetov – každý si z vrecúška vyberie 1 predmet a potom požiadajte párne a nepárne čísla, aby ste vytvorili skupiny alebo čísla 1, 2 a 3 spolu atď.
- Rozdajte tvary, ktoré do seba zapadajú, a požiadajte študentov, aby našli tých, s ktorými môžu vytvoriť napríklad štvorec.
- Rozdajte kartičky so slovami a požiadajte študentov, aby vytvorili skupinu s použitím týchto slov. Môže to byť ovocie, zelenina, filmy, postavy, čokoľvek. Pre dvojice by to mohli byť napríklad Fish and Chips (ryba a hranolky) atď.
- Na rozdelenie do skupín môžete použiť aj rôzne (farebné/tvarované) lepiace papieriky nalepené pod sedadlami stoličiek.

VYUŽITIE ONLINE NÁSTROJOV PRI FACILITÁCI V TRIEDACH

1. Virtuálna tabuľa: PADLET

Online/virtuálna tabuľa je vzdelávací priestor, kde môžu učitelia aj študenti písať a komunikovať v reálnom čase prostredníctvom internetu. Virtuálne tabule sú jednoduchou a efektívnou náhradou tradičných flipchartov. Na virtuálnej tabuli môžete pracovať buď sami, alebo v skupine. Študentom môžete zdieľať vašu obrazovku alebo im môžete poslať odkaz na tabuľu a vyzvať ich na spoluprácu a písanie.

K dispozícii je množstvo virtuálnych tabúľ, niektoré z nich sa používajú jednoduchšie ako iné, niektoré sú bezplatné a niektoré si vyžadujú predplatenie. Nájdite si čas na preskúmanie rôznych možností a vyberte si tie, ktoré vám a vašej situácii najlepšie vyhovujú.

V tejto časti si predstavíme dve bežne používané virtuálne tabule.

Jamboard

KLADY

1. Jednoduché použitie
2. Môžete pridávať obrázky, používať rôzne farby, tvary a vizuálnu podporu

ZÁPORY

1. Aby mohli účastníci spolupracovať, musia mať účet Google

Padlet

KLADY

1. Rôzne možnosti dizajnu
2. Účastníci môžu príspevky lajkovať, hodnotiť a komentovať

ZÁPORY

1. Pri použití bezplatného plánu môžete vytvoriť iba 5 paliet

VIDEO

Odporúčame vám pozrieť si video „Ako používať Padlet“. Pomôže vám pochopiť základné funkcie a vlastnosti aplikácie Padlet.

Video návod – Aflatoun
<https://youtu.be/ONH7rIH6HY>

1. Online hodnotenia: Mentimeter a formuláre Google

Ak máte stabilné pripojenie na internet, môžete na hodnotenie použiť nasledujúce online nástroje.

Formuláre Google

KLADY

1. Systém založený na formulári na vytváranie kvízov a hodnotenie.
2. Jednoduché úpravy a môžu byť zdieľané prostredníctvom odkazu.
3. Výkonný nástroj na zber údajov, či už ide o výstupný lístok alebo dennú registráciu.
4. Vytvorte rôzne druhy otázok, t. j. krátke odpovede, dlhé odpovede, viacnásobný výber, začiarkavacie políčko, rozbaľovacie zoznamy atď.

VIDEO

Chceli by ste používať formuláre Google vo vašich triedach a urobiť vaše hodnotenie zábavným a dynamickým? Pozrite si toto video, v ktorom sa dozviete o základných funkciách formulárov Google.

Video návod Formuláre Google – Aflatoun
<https://www.youtube.com/watch?v=XI7ZJ5PNakA>

VIDEO

Pozrite si:

Ako vytvoriť vašu prvú prezentáciu Mentimeter –
Mentimeter & Mentí návod

<https://www.youtube.com/watch?v=VpbXY98R39c&t=43s>

Kyber bezpečnosť

Tipy na vytvorenie silných hesiel

1. Silné

- použite 10 alebo viac znakov
- používajte kombinácie veľkých/malých písmen, symbolov a číslíc (napr. Lm3%*)

2. Unique:

- vyhnite sa používaniu bežných slov, mien, názvov miest alebo krajín, športových tímov, mesiacov, názvov vecí, ktoré vidíte okolo seba, ako je stôl, pero atď.
- nepoužívajte prezývky, dátum narodenia, miesta a ľahko odhadnuteľné osobné údaje
- používajte frázy s kódmi a skratkami (napr. 3rock_PPP)
- používajte nezabudnuteľné množstvo kombinácií slov, ktoré sú pre vás jedinečné a ktoré poznáte len vy (môžete tiež miešať jazyky, nahrádzať písmená číslami atď.)

Ako zabezpečiť heslá?

1. Nepoužívajte heslá opakovane.

Tip: Ak musíte opakovane používať heslá, uistite sa, že vaše najdôležitejšie kontá – napr. e-mail, sociálne médiá, prístupy do účtu v banke ;atď. – majú silné a jedinečné heslo

2. Heslá neukladajte do žiadneho dokumentu v počítači ani si ich nikde nepíšte.

Tip: Ak si ich musíte zapísať, uistite sa, že sú v bezpečí alebo si ich zapíšte „zakódovaným“ spôsobom, ktorý dokážete „dekódovať“ len vy.)

3. Pšššš! Udržujte vaše heslá v tajnosti.

Tip: Nehovorte ich ani ľuďom, o ktorých si myslíte, že im môžete dôverovať. Heslá sú jedinečné a osobné.

4. Keep changing your passwords periodically.

Postupy kybernetickej hygieny

Kybernetická hygiena pozostáva zo súboru postupov a krokov, ktoré používatelia vykonávajú na udržanie zdravia systému a zlepšenie online bezpečnosti. Umožňuje používateľom proaktívne premýšľať o vlastnej kybernetickej bezpečnosti. Bežné postupy kybernetickej hygieny:

1. Nainštalujte si antivírus a pravidelne ho aktualizujte:

Zabezpečte, aby bol na všetkých zariadeniach nainštalovaný antivírusový softvér a aby bol pravidelne aktualizovaný. Tento softvér funguje ako strážca zariadení a chráni ich pred škodlivým softvérom.

2. Aktualizujte softvér:

Udržujte svoj softvér a operačný systém aktualizovaný. Aktualizované verzie obsahujú opravy chýb, ktoré poskytujú lepšiu bezpečnosť vášho zariadenia a opravujú všetky objavené bezpečnostné diery.

3. Pripájajte sa len k overenej sieti Wi-Fi:

Pri prístupe k verejnej sieti Wi-Fi buďte opatrní, pretože toto pripojenie nie je vo všeobecnosti bezpečné a hackeri ho môžu zneužiť na krádež informácií. Ak ste pripojení k verejnej sieti Wi-Fi, neprihlasujte sa na žiadne citlivé webové stránky (napr. do banky) ani nezasádzajte žiadne prihlasovacie údaje. Keď ste mimo dosahu dôveryhodnej domácej Wi-Fi, vždy pristupujte na všetky citlivé webové stránky alebo aplikácie prostredníctvom vlastných mobilných dát – toto je najbezpečnejší prístup.

Kybernetické šikanovanie

V nasledujúcej tabuľke sú popísané niektoré riziká, ktorým môžu študenti čeliť pri používaní online obsahu, pri interakcii s rovesníkmi, pri používaní internetu na domáce úlohy alebo pri používaní online platforiem alebo aplikácií. Tabuľku môžete použiť na pochopenie toho, ako sa tieto riziká môžu prejaviť pri používaní digitálnych technológií pri interakcii so študentami na diaľku.

Druh rizika:	Príklady toho, ako môžu byť vaši študenti konfrontovaní s online rizikami:	Opis správania online:
Kyberšikanovanie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Písanie urážlivých vecí prostredníctvom okamžitých správ, textových správ alebo počas hrania online hier. 2. Zverejňovanie urážlivých správ na sociálnych sieťach. 3. Zverejňovanie alebo zdieľanie trápnych fotografií alebo videí. 4. Používanie výhražného jazyka prostredníctvom online prostriedkov. 5. Vytvorenie falošného profilu s cieľom niekoho ponižovať. 6. Online obťažovanie medzi rovesníkmi. 	<p>V skupine WhatsApp vytvorenej pre vašu triedu vidíte, že jeden z vašich študentov vtipkuje o fyzickom vzhľade iného študenta.</p> <p>Tsega vysvetľuje, že skupina študentov vytvorila falošný profil na sociálnej sieti, použili jej fotografie a nadávali jej.</p>
Nedobrovoľné zdieľanie sexuálneho obsahu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sexuálny obsah sa vymieňa dobrovoľne, ale potom sa zdieľa proti vôli dospelávajúceho. 2. Šírenie sexualizovaného obsahu rovesníkov online. 	<p>Ameena si so svojím priateľom vymenila fotografiu, na ktorej bola nahá. Keď sa rozišli, bývalý priateľ zdieľal Ameeninu fotografiu na svojich sociálnych sieťach.</p>
Zneužitie osobných údajov	<ol style="list-style-type: none"> 1. Škodlivý obsah/informácie: pornografia, násilné videá/obrázky, nenávisťné prejavy, iný obsah, ktorý môže deti vystaviť nebezpečným kontaktom. 2. Prijímanie reklamy, vyskakovacích okien, krátkych videí obsahujúcich násilie, nenávisťné prejavy, sexuálny obsah a produkty pre dospelých. 	<p>Robert používa vyhľadávač (napr. Google) pri písaní domácej úlohy z biológie – témou je reprodukčná sústava. Bohužiaľ, časť obsahu sa nezhodovala s tým, čo Robert hľadal. Namiesto toho sa objavili pornografické webové stránky. Robert sa kvôli zobrazeným informáciám cíti neprijemne.</p> <p>Jedenásťročná Mariam požiadala svoju staršiu sestru, aby mohla používať jej smartfón. Otvorila si aplikáciu a videla videá cielené na migrantov, v ktorých im hovoria, aby opustili svoju krajinu.</p>

Druh rizika:	Príklady toho, ako môžu byť vaši študenti konfrontovaní s online rizikami:	Opis správania online:
<p>Zvádzanie detí online na účely sexuálneho vykorisťovania a zneužívania</p>	<p>Jednotlivec si vybuduje vzťah, dôveru a emocionálne spojenie s dieťaťom alebo mladým človekom s cieľom manipulovať, využívať a zneužívať ho (čiastočne alebo úplne prostredníctvom internetu alebo iných bezdrôtových komunikácie). Nie vždy je zámerom osobné stretnutie.</p>	<p>14-ročná Ana dostala na svoje konto na sociálnej sieti správu od neznámeho človeka. Ten pochválil jej fotografie a spýtal sa, či by mu mohla poslať selfie (fotografiu seba samej).</p>
<p>Sexuálne vydieranie</p>	<p>Vydieranie dieťaťa alebo dospelujúceho tým, že ho prinútite zdieľať fotografie, ktoré si samo vytvorilo (odhaľujúce alebo osobné), s cieľom vynútiť si sexuálne služby, peniaze alebo iné výhody – zvyčajne vyhrázaním sa zdieľaním materiálu bez súhlasu zobrazenej osoby (napr. zdieľanie fotky na sociálnych sieťach alebo prostredníctvom chatu). Môže sa to diať medzi rovesníkmi alebo to môžu vykonávať dospelí, ktorí komunikujú online s deťmi alebo dospelujúcimi.</p>	<p>Siham a Tarek majú 14 rokov; len nedávno sa skamarátili. Občas sa pri stretnutí bozkávali. Tarek požiada Siham, aby mu poslala svoje fotografie; Siham mu pošle fotografie bez závoja. Tarek vydiera Siham a hovorí jej, že chce od nej sexuálne služby, a ak mu nevyhoví, povie jej bratovi, že mu poslala fotku bez závoja.</p>
<p>Nútenie dieťaťa k výrobe „vlastného“ sexuálneho materiálu</p>	<p>Presviedčanie niekoho, aby urobil fotografiu alebo video so sexuálnym podtextom použitím sily alebo hrozieb.</p>	<p>Pri hraní vzdelávacej videohry si Yonas našiel online kamaráta Malaka. Začali si vymieňať správy aj mimo hry. V jednej z nich Malak požiadal o videohovor a navrhol Yonasovi, aby mu pózoval bez trička. Ak to Yonas nespraví, Malak povie Yonasovým rodičom, že sa rozprával s cudzím človekom, a oni mu možno už nedovolia hrať.</p>

Aplikácia učenia v mojom živote

Ukážte študentom príklad Karty bezpečnostnej siete a požiadajte ich, aby si vytvorili vlastnú kartu, ktorú budú mať stále pri sebe. Povedzte im, aby na karte uviedli mená a kontaktné čísla členov rodiny a priateľov, s ktorými sa cítia bezpečne. Vysvetlite im, že sem môžu pridať aj horúce linky na políciu a iných ľudí, ktorí pracujú v oblasti bezpečnosti. Týchto ľudí môžu požiadať, aby potvrdili, že sú v ich bezpečnostnej sieti, prípadne môžu uviesť, ako ich môže študent kontaktovať.

Príklad Karty bezpečnostnej siete:

Linka pomoci pre deti: 1098
Mama: 0917 6324098
Mária (sestra): 0918 4182995

RODOVO CITLIVÁ TECHNIKA ZAMERANÁ NA ŽIAKA

Čo robiť a čo nerobiť

Takto nie:	Takto áno:	Takto áno: (pri dištančnom vyučovaní pomocou digitálnych technológií)
<p>Nezameriavajte sa na tých istých extrovertných študentov</p> <p>Dbajte na to, aby v diskusii nedominovali extrovertnejší študenti. Namiesto toho vyzdvihnite aj názory tichších študentov tak, že niekoho priamo vyzvete, aby sa podelil o svoj názor alebo povedal veci všeobecnejšieho charakteru: „Rád by som počul názor niekoho, kto sa s nami ešte nepodelil o svoj názor.“ alebo „Má niekto iný nápad ako ten, ktorý sme práve počuli?“</p>	<p>Podporujte inkluzívne interakcie</p> <p>Povzbudzujte všetkých študentov k účasti a zdieľaniu ich názorov. Vyčleňte dostatočný čas na reflexiu učenia sa v triede poskytnutím podnetov na diskusiu a povzbudením tichších študentov, dievčat a zraniteľných študentov, aby sa zapojili sa do diskusie. Poďakujte študentom za to, že vyjadrili svoj názor.</p>	<p>Podporujte inkluzívny a reflexívny dialóg tým, že študentom umožníte podeliť sa o svoje názory akýmkoľvek spôsobom, ktorý je pre nich dostupný. Ak používate digitálne technológie, zväzťe využitie ankiet a hlasovania pri prieskume názorov žiakov. Sledujte, ktorí žiaci a akým spôsobom zdieľajú informácie. Povzbudzujte študentov, aby vystúpili zo svojej komfortnej zóny a vyjadrovali sa rôznymi spôsobmi.</p>

Takto nie:	Takto áno:	Takto áno: (pri dištančnom vyučovaní pomocou digitálnych technológií)
<p>Nepoučujte Aj keď možno budete musieť stráviť viac času rozprávaním, najmä pri zavádzaní nových pojmov v triede, snažte sa, aby váš plán vyučovacej hodiny nebol založený na prednáškach. Udržanie pozornosti počas dlhšieho časového obdobia je pre študentov výzvou, najmä ak sa zapájajú pomocou digitálnych technológií. Okrem toho tento prístup predpokladá, že študenti nemajú žiadne predchádzajúce znalosti o téme a všetky poznatky musia prichádzať len od učiteľa.</p>	<p>Aktívne počúvajte Študenti musia mať pocit, že na nich záleží a že ich názory sú dôležité a majú význam. Vždy im venujte plnú pozornosť, používajte reč tela a neverbálne signály (očný kontakt, výrazy tváre), aby ste preukázali, že vnímate, čo student hovorí, overte si, či ste porozumeli zopakovaním toho, čo povedal, a poďakujte mu za jeho názor.</p>	<p>Ak je to možné, pri komunikácii so študentmi prostredníctvom videohovorov majte zapnutú kameru. Komunikácia tak bude mať osobnejší a úprimnejší tón. Ak to nie je možné, zapojte sa prostredníctvom emotikonov, písaním do chatového poľa alebo využívajte mikrofón na to, aby ste vyjadrili svoju podporu a poďakovali sa študentom. Jasne určte spôsoby komunikácie, ktoré budete používať (napr. SMS, WhatsApp, e-mail) so študentami a ich rodičmi/opatrovateľmi. Stanovte si virtuálne „úradné hodiny“, aby študenti presne vedeli, kedy sa na vás môžu obrátiť. Odpovedajte im čo najrýchlejšie.</p>
<p>Nepredpokladajte, aké sú ich potreby Študenti majú svoje vlastné potreby. Dievčatá majú iné potreby ako chlapci, deti s telesnými poruchami alebo poruchami učenia môžu mať špecifické požiadavky, a pre ostatných študentov môžu existovať jazykové bariéry. Váš prístup budete musieť prispôsobiť tak, aby ste oslovili všetkých študentov a poskytli im špecifickú podporu.</p>	<p>Snažte sa pochopiť potreby svojich študentov a vyhovieť im Uvedomte si jedinečné potreby svojich študentov. Zistite, odkiaľ pochádzajú, aké sú ich silné stránky a prípadné potreby špecifické pre pohlavie a kontext (napr. sú to deti z etnických menšín, ktorých rodičia neovládajú miestny jazyk?). Identifikujte akúkoľvek nevyhnutnú dodatočnú podporu.</p>	<p>Pri adaptácii na vyučovanie na diaľku pomocou digitálnych technológií nezabúdajte, že u zraniteľných alebo marginalizovaných študentov je väčšia pravdepodobnosť, že vymeškajú hodiny a zhorší sa im prospech. Vedzte si zoznam študentov s podrobnými informáciami o ich špecifických potrebách, ktoré ste zistili. Pamätajte na tých, ktorí čelia problémom (obmedzený prístup, zdravotné znevýhodnenie atď.), a navrhňte riešenia v spolupráci so študentami a ich rodičmi/opatrovateľmi. Aktívne kontaktujte študentov, ktorí vynechávajú hodiny a zisťujte,</p>

Takto nie:	Takto áno:	Takto áno: (pri dištančnom vyučovaní pomocou digitálnych technológií)
		<p>či môžete urobiť niečo pre ich podporu, prípadne či by im pomohla zmena času vyučovania. Úprimne s nimi diskutujte bez toho, aby ste ich obviňovali z toho, že vynechali hodiny.</p>
<p>Nemotivujte strachom a vylúčením Strach ako prístup k motivácii študentov môže v triede vytvoriť nepriateľské prostredie. Strach zo zlyhania, snaha potešiť svojich rodičov alebo strach z trestu či vylúčenia, môžu spôsobiť, že študenti nebudú veriť vo svoje schopnosti a môže viesť k značnej emocionálnej ujme.</p>	<p>Motivujte prostredníctvom dôvery a angažovanosti Študenti, najmä tí najzraniteľnejší, sa v triede nemusia cítiť dobre. Študenti, ktorí majú problémy, sa môžu cítiť frustrovaní a môžu sa chcieť vzdať. Prejavte dôveru v ich zručnosti, schopnosti a potenciál prostredníctvom pozitívneho posilňovania, konštruktívnej spätnej väzby a vytvárania príležitostí na zlepšenie.</p>	<p>Aj počas vyučovania na diaľku si nájdite čas na spätnú väzbu. Aby bol pre vás tento proces časovo menej náročný, používajte formatívne hodnotenia. Tento typ hodnotení umožňuje študentom získať okamžitú spätnú väzbu o tom, ako sú na tom s učebnou látkou a poskytne vám prehľad o úrovni ich porozumenia. Používanie formatívneho hodnotenia vám umožní určiť, či je potrebné zopakovať predchádzajúce učivo alebo môžete prejsť na ďalšiu časť určitej témy. Na začiatku stretnutí vždy požiadajte študentov, aby si zapli kamery a podelili sa o svoje pocity (prípadne aby na vyjadrenie pocitov využili emotikony).</p>

Ste pripravený! Možete začať.

V prípade akýchkoľvek ďalších otázok nás kontaktujte na: info@aflatoun.org.

**Spolufinancovaný
Európskou úniou**

Aflatoun International

<https://www.aflatoun.org/>
info@aflatoun.org

**Nadácia otvorenej spoločnosti,
Bratislava/Open Society Foundation/NOS – OSF**

<https://osf.sk/>
osf@osf.sk

Škola dokorán – Wide Open School n. o.

<http://www.skoladokoran.sk/>
info@skoladokoran.sk

Pomoć deci

<https://www.pomocdeci.org/>
info@pomocdeci.org

